

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl předsedou senátu JUDr. Jaroslavem Vlašínem v právní věci žalobců: a) **Ö. Ö.**, a nezletilých dětí žalobkyně a): b) **H. Ö.**, a c) **T. Ö.**, zastoupených Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s., sídlem Praha 9, Kovářská 939/4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích ze dne 13. 12. 2018, č. j. 50 Az 6/2018 – 160,

t a k t o :

- I.** Žádost žalobců a), b) a c) o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II.** Žalobci a), b) a c) **se vyzývají**, aby ve lhůtě **2 týdnů** od doručení tohoto usnesení předložili plnou moc udělenou jimi advokátovi k zastupování v řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) se podanou kasační stížností domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2018, č. j. MV-97871-2/OAM-2018. Tímto rozhodnutím bylo podle § 11a odst. 3 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zastaveno řízení o v pořadí čtvrté žádosti stěžovatelů a) a b) a třetí žádosti stěžovatele c) o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Stěžovatelé, respektive stěžovatelka a), která v řízení jedná jménem svým i svých dětí [stěžovatelů b) a c)], společně s podanou kasační stížností požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů, a to jmenovitě o JUDr. Maroše Matiaška, LL.M., advokáta se sídlem Praha, U Klavírky 1351/8. Žádost odůvodnila tím, že stěžovatelé nejsou oprávněni na území ČR pobývat, natož pracovat. Doplnila, že Organizace pro pomoc uprchlíkům, kterou byli stěžovatelé zastoupeni v řízení před krajským soudem, je již v řízení před Nejvyšším správním soudem dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zastupovat nemůže.

[3] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. může předseda senátu „navrhovateli [zde stěžovatelům], u něbož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové vydaje zástupce a odměnu za zastupování [...] platí v takovém případě stát“. Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde

o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů.

[4] V nynějším řízení jde o věc týkající se mezinárodní ochrany, která je osvobozena od soudních poplatků přímo ze zákona, a to na základě § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Ve vztahu ke splnění první podmínky pro ustanovení zástupce však nejde o určující okolnost. Jak Nejvyšší správní soud konstatoval ve svém rozsudku ze dne 24. 8. 2011, č. j. 4 Azs 22/2011 – 46 (všechny rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz), skutečnost, že stěžovateli svědčí věcné osvobození od soudního poplatku, sama o sobě neznamená splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 9 s. ř. s. Pro její posouzení musí soud zkoumat, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků stanovené v § 36 odst. 3 s. ř. s., tj. že účastník nemá dostatek prostředků k hrazení odměny advokáta.

[5] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. „[ú]častník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.“

[6] Je přitom na účastníku samém, aby soudu dostatečně konkrétně popsal své osobní a majetkové poměry, a současně aby projevils zákonem požadovanou aktivitu a předložil (pokud možno současně se žádostí o osvobození) doklady prokazující jeho nemajetnost. Nesplní-li tuto svou povinnost, soud výdělkové a majetkové možnosti sám z úřední povinnosti nezjišťuje (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 – 50, publ. pod č. 537/2005 Sb. NSS).

[7] Vzhledem k tomu, že stěžovatelka spolu s žádostí o ustanovení zástupce zdejšímu soudu nedoložila majetkovou situaci svou a svých dětí [tj. stěžovatelů b) a c)], soud ji přípisem ze dne 18. 3. 2019, č. j. 3 Azs 17/2019 – 34, vyzval, aby osobní, majetkové a výdělkové poměry specifikovala prostřednictvím přiloženého formuláře *potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* (dále jen „Potvrzení“), a to i ve vztahu ke svým nezletilým dětem. Současně byla poučena, že formulář je třeba pravdivě vyplnit tak, aby úplně postihoval majetkovou situaci stěžovatelů a) až c), a že pokud nebude možné řádně posoudit, zda mají či nemají dostatek prostředků, a to např. pro neúplnost, rozpornost či nepravdivost tvrzení, může být jejich žádost zamítnuta. Dále byla poučena, že tvrzení musí být doložena, aby z nich soud mohl vycházet.

[8] Stěžovatelka dne 21. 3. 2019 doručila Nejvyššímu správnímu soudu vyplněné Potvrzení. V něm uvedla, že jakožto žadatelka o mezinárodní ochranu není zaměstnaná. Nedisponuje tak ani žádnými příjmy z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, příjmy z podnikání, taktéž žádnými sociálními dávkami, stejně jako jakýmkoliv jinými příjmy. Rovněž nevlastní žádný majetek větší ceny. K výdělkovým a majetkovým poměrům svého manžela uvedla pouze to, že „manžel nepobývá na území ČR – správní vyboštění realizováno dne 4. 1. 2017“. Z Potvrzení dále vyplývá, že v ČR žije společně se svými dvěma nezletilými dětmi [stěžovateli b) a c)], k nimž má vyživovací povinnost. Dluhy nezmínila stěžovatelka a) žádné, přičemž v rámci dotazu na pravidelné měsíční výdaje domácnosti poznamenala, že bydlí v domácnosti švagra (R. Ö.). Závěrem doplnila, že vlastní prostředky k životu nemá.

[9] Soud v kontextu údajů poskytnutých stěžovatelkou a) v rámci Potvrzení zhodnotil, že tato dostatečně nespecifikovala své osobní a majetkové poměry. Ačkoliv stěžovatelka má dva nezletilé syny, tj. stěžovatele b) a c), kteří s ní žijí ve společné domácnosti, a k nimž má vyživovací povinnost, neuvádí v předloženém Potvrzení žádné příjmy, respektive neuvádí žádné zdroje

pokračování

prostředků, z nichž by vyplýval způsob hrazení nákladů, které jí v souvislosti s vynakládanou péčí o děti musejí nutně vznikat [např. strava, studijní potřeby apod.]. Totéž platí pro uspokojování životních potřeb samotné stěžovatelky a). V Potvrzení ve vztahu k pokrytí základních životních potřeb uvádí stěžovatelka a) pouze to, že „*bydlí v domácnosti švagra*“, aniž by se však jakkoliv vyjadřovala ke způsobům hrazení dalších nákladů, které stěžovatelům a) až c), respektive jí samé musejí vznikat. Stěžovatelkou prezentované údaje tedy vykazují zcela zásadní mezery a neumožňují tak soudu řádně posoudit její majetkovou situaci.

[10] Jak již přitom bylo uvedeno, bylo především na stěžovatelce a), aby své osobní a majetkové poměry dostatečně popsala, a to i ve vztahu ke stěžovatelům b) a c), o čemž byla poučena i v rámci přípisu ze dne ze dne 18. 3. 2019, č. j. 3 Azs 17/2019 – 34. Jelikož tak neučinila, nebyla splněna první z podmínek pro ustanovení zástupce ve smyslu § 35 odst. 9 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto zamítl žádost stěžovatelů o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[11] Podle § 105 odst. 2 s. ř. s. musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

[12] Podle § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, je předpokladem pro výkon advokacie vysokoškolské vzdělání v oboru právo získané

1. v magisterském studijním programu studiem na vysoké škole v České republice, nebo
2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu v oboru právo na vysoké škole v České republice.

[13] Soud proto stěžovatele vyzval prostřednictvím jejich dosavadního zástupce k doložení splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. pro řízení o kasační stížnosti, a to předložením plné moci udělené advokátovi. Nejvyšší správní soud dodává, že je mu z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatelka a) již v minulosti žádala o ustanovení právního zástupce, a to s odkazem *na neznalost českého právního řádu* (viz usnesení ze dne 8. 11. 2017, č. j. 9 Azs 313/2017 – 48), kdy tak nelze předpokládat, že by splňovala podmínku vysokoškolského právnického vzdělání specifikovanou v předchozím bodě tohoto usnesení. V případě stěžovatelů b) a c) je potom tato možnost vzhledem k jejich věku pojmově vyloučena. Zdejší soud proto stěžovatele ve výroku II. tohoto usnesení nevyzýval k případnému doložení dokladu o příslušném vysokoškolském právnickém vzdělání [vysokoškolský diplom o absolvování příslušného studia], pro úplnost nicméně dodává, že splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. lze doložit i tímto způsobem.

[14] K doložení splnění podmínky podle § 105 odst. 2 s. ř. s. stanovil Nejvyšší správní soud stěžovatelům **lhůtu 2 (dvou) týdnů** ode dne doručení tohoto usnesení, kterou vyhodnotil jako dostatečnou ke zvolení advokáta a zaslání udělené plné moci.

[15] Podle § 46 odst. 1 písm. a), ve spojení s § 120 s. ř. s., soud kasační stížnost odmítne, nejsou-li splněny podmínky řízení a tento nedostatek je neodstranitelný nebo přes výzvu soudu nebyl odstraněn, a nelze proto v řízení pokračovat.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Nevyhoví-li stěžovatelé výzvě uvedené ve výroku II. tohoto usnesení, soud kasační stížnost **o d m í t n e** [§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.]

V Brně dne 18. dubna 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu